

1. Názov aktivity

Ihličnaté stromy Slovenska – výroba ihličnatej kúpeľovej soli (vzdelávací workshop vedený žiakmi)

2. Cieľ aktivity

Cieľom aktivity je rozvíjať podnikavosť a mäkké zručnosti žiakov prostredníctvom ich zapojenia do prípravy a realizácie vzdelávacieho workshopu zameraného na poznávanie ihličnatých stromov a ich praktické využitie.

Žiaci prechádzajú procesom objavovania prírodného prostredia, získavania informácií, ich spracovania a následného odovzdania účastníkom formou interaktívneho workshopu.

Aktivita prepája environmentálne vzdelávanie s praktickou tvorbou produktu – kúpeľovej soli s obsahom ihličia. Žiaci tak zažívajú celý proces od poznania prírodného zdroja až po jeho využitie v každodennom živote.

Dôležitým cieľom je rozvoj schopnosti spolupracovať, komunikovať, plánovať a prezentovať výsledky svojej práce.

3. Typ aktivity

- vzdelávací workshop
- projektové učenie
- rovesnícke učenie (žiaci ako facilitátori)

4. Metodický prístup

Aktivita je postavená na princípe projektového učenia, ktoré prebieha v cykle:

pozorovanie → porozumenie → plánovanie → realizácia → zdieľanie → reflexia

Každá fáza má jasnú úlohu v procese učenia. V úvodnej fáze žiaci pozorujú a skúmajú reálne prostredie – ihličnaté stromy, ich vlastnosti a rozdiely. Táto skúsenosť je základom pre ďalšie učenie, pretože vychádza z reality, nie z abstraktných informácií.

V ďalšej fáze dochádza k spracovaniu informácií – žiaci porovnávajú, triedia a pomenúvajú svoje zistenia. Následne plánujú, ako tieto poznatky odovzdajú ďalej, čím sa učia premýšľať nad obsahom aj formou jeho prezentácie.

Realizačná fáza predstavuje vrchol procesu, kde žiaci vedú workshop a aplikujú svoje vedomosti v praxi. Práve tu dochádza k najintenzívnejšiemu učeniu – cez skúsenosť.

Záverečná reflexia umožňuje uvedomiť si, čo sa naučili, čo fungovalo a čo by bolo možné zlepšiť.

Dospelý vystupuje ako facilitátor, ktorý proces podporuje, no nepreberá kontrolu nad aktivitou.

5. Príprava aktivity

5.1 Výber témy a úvodné skúmanie

Žiaci si spoločne zvolia tému ihličnatých stromov a definujú otázky, ktoré chcú preskúmať. Diskutujú o tom, ako ihličnany spoznať, kde rastú, aké majú vlastnosti a aký význam majú pre človeka.

Nasleduje zber informácií z rôznych zdrojov (knihy, atlasy, internet) a prvé pozorovanie stromov v okolí.

5.2 Terénne pozorovanie a objavovanie

Terénne pozorovanie je jednou z najdôležitejších častí projektu, pretože umožňuje žiakom učiť sa prostredníctvom vlastnej skúsenosti.

Žiaci počas pobytu v prírode aktívne pozorujú jednotlivé druhy ihličnatých stromov. Zameriavajú sa na rozdiely v ihličí, šiškách, kôre a vôni. Učia sa vnímať detaily, ktoré by si bežne nevšimli.

Zbieranie prírodnín (vetvičky, šišky, semenka) nie je len praktickou činnosťou, ale aj spôsobom, ako si vytvoriť vzťah k prostrediu a zároveň pripraviť materiál pre ďalšie aktivity.

Pozorovanie je doplnené diskusiou, v ktorej žiaci premýšľajú nad tým, prečo majú ihličnany také vlastnosti, akú úlohu zohrávajú v prírode a aký majú význam pre človeka.

5.3 Triedenie informácií a príprava materiálov

Žiaci triedia zozbierané materiály, pripravujú ukážky pre účastníkov a vytvárajú vzorky na pozorovanie.

Zároveň si rozširujú slovnú zásobu o odborné pojmy a učia sa ich vysvetľovať jednoduchým spôsobom.

5.4 Diskusia o využití ihličnanov

Žiaci diskutujú o tom, ako sa ihličnany využívajú v praxi – v liečiteľstve, kozmetike či aromaterapii.

Skúmajú vône ihličia a porovnávajú ich účinky. Učia sa pracovať s pojmom silice a ich vplyvom na zdravie.

5.5 Príprava produktu

Výber a príprava produktu predstavuje dôležitý moment, kde sa prepája teoretické poznanie s praktickým využitím.

Žiaci si vyberajú ihličnatú kúpeľovú soľ ako produkt, ktorý je jednoduchý na výrobu, no zároveň má reálnu hodnotu pre používateľa.

V tejto fáze sa učia plánovať:

- aké suroviny budú potrebovať,
- v akom množstve,
- aké kombinácie budú fungovať,
- aký výsledok chcú dosiahnuť.

Experimentovanie s vôňami a zložkami im umožňuje pochopiť, že tvorba produktu nie je presne daný postup, ale proces rozhodovania a skúšania.

Zároveň si uvedomujú význam presnosti (váženie, miešanie) a kvality výsledku.

5.6 Príprava balenia a materiálov

Žiaci pripravujú balenie produktu, etikety a estetickú úpravu.

Zároveň pripravujú prírodniny (šišky, vetvičky, ihličie) na ukážku počas workshopu.

5.7 Príprava žiakov na realizáciu workshopu

Žiaci prechádzajú komplexnou prípravou, ktorá zahŕňa:

- obsahovú prípravu (poznatky o ihličnanoch),
- prezentačný tréning (vystupovanie, komunikácia),
- praktickú prípravu (výroba produktu),
- rozdelenie rolí a scenár aktivity,
- rozvoj facilitáčnych zručností.

Dospelý vystupuje ako facilitátor, ktorý žiakov pripravuje, no samotnú realizáciu ponecháva na nich.

6. Priebeh aktivity

6.1 Úvod a naladenie

Workshop začína krátkou diskusiou o tom, kde sa účastníci stretávajú s ihličnatými stromami a čo o nich vedia.

6.2 Edukačná prezentácia

Žiaci predstavujú:

- základné druhy ihličnanov,
- ich charakteristické znaky,
- rozdiely medzi jednotlivými druhmi,
- význam lesa pre zdravie človeka.

Prezentácia je doplnená o obrázky a porovnávanie.

6.3 Práca s prírodninami

Táto časť workshopu vytvára priestor pre zážitkové učenie.

Účastníci pracujú so skutočnými prírodninami – dotýkajú sa ich, vnímajú ich vôňu, porovnávajú ich tvar a štruktúru. Tento multisenzorický prístup výrazne podporuje zapamätanie a pochopenie.

Žiaci v tejto fáze vystupujú ako sprievodcovia. Ich úlohou nie je len odovzdať informácie, ale viesť účastníkov k objavovaniu – klásť otázky, upozorňovať na rozdiely a podporovať zvedavosť.

Táto interakcia rozvíja nielen vedomosti účastníkov, ale aj komunikačné a facilitačné zručnosti žiakov.

6.4 Výroba ihličnatej kúpeľovej soli

Suroviny

- 2 šálky Epsom soli
- ½ šálky sušeného ihličia
- esenciálny olej (voliteľne)
- sušené bylinky

Postup

Ihličie sa rozdrví na jemnejšiu štruktúru.

Sol' a ihličie sa premiešajú v miske.

Pridá sa esenciálny olej a zmes sa dôkladne premieša.

Hotová zmes sa nasype do nádoby a ozdobí bylinkami.

Praktická časť workshopu predstavuje kľúčový moment, kde sa prepája poznanie s tvorbou.

Žiaci najskôr vysvetľujú jednotlivé suroviny a ich funkciu. Účastníci tak chápu, prečo sa jednotlivé zložky používajú a aký majú význam.

Samotný proces výroby je rozdelený na jasné kroky, ktoré žiaci postupne vysvetľujú a demonštrujú. Dôležité je, aby účastníci mali dostatok času na vlastnú prácu a experimentovanie.

Žiaci počas celej aktivity:

- sledujú priebeh práce,
- pomáhajú účastníkom,
- reagujú na otázky,
- dohliadajú na bezpečnosť.

Táto fáza výrazne rozvíja ich schopnosť viesť druhých a niesť zodpovednosť.

6.5 Zdieľanie a diskusia

Reflexia je dôležitou súčasťou procesu, pretože umožňuje premeniť zážitok na vedomú skúsenosť.

Diskusia prebieha v uvoľnenej atmosfére a je založená na otvorených otázkach. Účastníci aj žiaci majú priestor pomenovať, čo sa naučili, čo ich zaujalo a čo bolo pre nich nové.

Žiaci sa učia hodnotiť vlastnú prácu, uvedomovať si svoje silné stránky aj rezervy a premýšľať nad tým, ako by aktivitu v budúcnosti zlepšili.

6.6 Záverečné ukončenie

Workshop sa uzatvára spoločným zhrnutím a prezentáciou výsledkov.

7. Mäkké zručnosti, ktoré žiaci rozvíjali

Žiaci rozvíjali najmä:

- tímovú spoluprácu,
- komunikáciu,
- empatiu,
- kreativitu,
- zodpovednosť,
- schopnosť pozorovať a analyzovať.

Tieto zručnosti si osvojovali prirodzene počas celej aktivity.

8. Vplyv workshopu na podnikavosť žiakov

Workshop poskytuje žiakom skúsenosť s celým procesom tvorby produktu, ktorý má reálnu hodnotu.

Žiaci sa učia, že produkt nevzniká náhodne, ale je výsledkom rozhodnutí – od výberu surovín, cez spôsob spracovania až po finálnu podobu.

Dôležitým momentom je uvedenie si, že aj jednoduchý prírodný materiál môže byť základom pre hodnotný produkt. Táto schopnosť vidieť príležitosti je základom podnikavého myslenia.

Žiaci zároveň rozvíjajú schopnosť:

- plánovať a organizovať proces,
- spolupracovať v tíme,
- prezentovať výsledok,
- reflektovať vlastnú prácu.

Pozitívna spätná väzba od účastníkov posilňuje ich sebavedomie a motiváciu.

9. Organizačné a realizačné parametre

9.1 Cieľová skupina

Žiaci základných škôl alebo verejnosť.

9.2 Počet zapojených žiakov

Minimálne 6–8.

9.3 Počet účastníkov

10–20.

9.4 Dĺžka aktivity

90 – 120 minút.

9.5 Časová náročnosť prípravy

Niekoľko hodín prípravy obsahu, nácviku a organizácie.